

gradnje hrama prema 2 Ljet 1—9. U V poglavlju daje prikaz kronističkog opisa Saula, Davida, Salomona i kraljeva poslije Salomona, prema 2 Ljet 10—35. U VI poglavlju prikazuje razorenje Izraela i oživljavanje Jahvine zajednice poslije babilonskog sužanjstva prema 2 Ljet 36, Ezr 1—10 i Neh 8.

Knjiga će koristiti onima koji se bave Biblijom i žele bolje upoznati teologiju kroničarskog pisca (Ljet, Ezr i Neh). Osobito dobro pomaže studentima za upotpunjavanje egzegetskog studija.

Adalbert Rebić

Claude Geffré, DIE NEUEN WEGE DER THEOLOGIE. Erschliessung und Überblick. Herder, Freiburg 1973. Stranica 156. Kartonirano DM 18,00. Broj narudžbe 16772. Prijevod s francuskog originala Un nouvel âge de la théologie. Les éditions du Cerf, Paris 1972.

U ovoj vrlo lagano pisanoj knjizi C. Geffré, profesor na *Institut Catholique* u Parizu, daje pregled najvažnijih promjena pokoncilske teologije. Naglasak je stavljen osobito na fundamentalnu teologiju i na dogmatiku. Od specifičnih pitanja razradio je uskrsnuće Isusovo.

Geffré izvješćuje — to je cilj knjige — i tumači sve promjene. Pri tome on daje svoj sud i pozitivne izglede za budućnost teologije. Knjiga može odlično pomoći svakome koji se teologijom bavi da stekne pregled *παι* i *σοφιστοῦ* *σοφιστῶν* *παι* svim promjenama koje su se u teologiji poslije II vatikanskog sabora zbile. Zato ta knjiga predstavlja zapravo *avod* u stanje suvremene teologije. Piscu je izvrsno uspjelo dati uvod u osnovne probleme sadašnje sustavne teologije poglavito fundamentalne teologije i dogmatike. Iz knjige se vidi da pisac izvrsno poznaje suvremenu teologiju i izvrsno je upućen u tradicionalnu teologiju. Kao dominikanac školovan je u ozračju nauke svetog Tome Akvinca pa stoga ima dovoljno kritičnog razumijevanja i pristupanja svim problemima. Najvažnija je pitanja suvremene teologije razradio sustavno i sažeto. Velika

je prednost knjige da je ona vrlo razumljivo i laganim stilom pisana.

U I poglavlju razrađuje prijelaz s Apologetike na fundamentalnu teologiju. Daje kratak historijski pregled apologetike i iznosi suvremeni antropocentrični smjer fundamentalne teologije. Pri tom daje nacrt buduće fundamentalne teologije. U II poglavlju slično razrađuje dogmatsku teologiju. Pokazuje najprije suvremeno mizerno stanje (pokušaj sekulariziranja i razne nesigurnosti dogmatike) te iznosi glavne značajke suvremene dogmatske teologije (dogma i Biblija, pozitivna teologija i spekulativna teologija, biblijska teologija i dogmatska teologija). U III poglavlju govori o smislu i besmislu nemetafizičke teologije gdje pokazuje krizu riječi o Bogu, daje kritiku »Onto-theo-logije«, kritiku objektiviziranja Boga te govori o budućnosti nemetafizične teologije. U IV poglavlju razrađuje teologiju Riječi i teologiju povijesti te prikazuje zapravo prijelaz s teologije riječi na teologiju povijesti. U V poglavlju govori o političkim dimenzijama kršćanske nade prikazujući teologiju nade J. Moltmanna i političku teologiju J. B. Metz. U VI, završnom poglavlju govori o uskrsnuću Isusa Krista kao o središnjici kršćanske teologije. Govori o uskrsnuću Isusu kao događaju i riječi, kao o objavi itd. Na kraju skicira teologiju uskrsnuća kao teologiju nade.

Knjiga će izvrsno pomoći svim svećenicima i svima onima koji se teologijom bave a žele imati uvid u stanje suvremene teologije. Zato je preporučamo.

Adalbert Rebić

Georg Muschalek, TAT GOTTES UND SELBSTVERWIRKLICHUNG DES MENSCHEN. Empfangen und Tätigsein als Fähigkeit christlichen Glaubens. U nizu Quaestiones disputatae br. 62. Stranica 140, Herder, Freiburg 1973, kartonirano DM 18,80. Broj narudžbe 02062 kod Verlag Herder, Freiburg i. Br., Hermann-Herder-Strasse 4, BR Deutschland.

Pisac je u ovom svesku niza Quaestiones disputatae pokušao razraditi

vrlo teški problem: odnos čovjekove slobode i nezavisnosti prema vršenju volje Božje odnosno prema služenju i podložnosti Bogu. Pokazuje kako se Boga može naći u vjeri i u vjeri iskusi i živjeti. Pokazuje na koji je način Bog u našem životu djelotvoran i učinkovit a na koji način se mi ljudi moramo ostvarivati. Bog uvijek djeluje. Tako mora biti. Nedjelotvorni Bog je mrtvi Bog.

Pisac raščlanjuje čovjekove djelatnosti i čovjekovo ozračje (Machen, Bedürfnis, Wahrheit, Ablösung vom Absoluten, Welt, Menschheit, Zukunft) i pokazuje na temelju Svetog pisma i na temelju tradicije kako treba shvatiti čovjekovu slobodu (o ovom je problemu inače pisac napisao već jedno djelo također u nizu Quaestiones disputatae broj 40: *Glaubensgewissheit im Freiheit*, Freiburg 1969) i kako se odnositi prema Bogu bez kojega pošteno ljudski ne možemo živjeti.

U prvom je dijelu knjige pisac izvrsno razradio biblijski pojam »otudjenosti«. Tek kada razumijemo što znači biti otuđen i nalaziti se u otudjenosti, možemo shvatiti što znači kršćanska poruka o spasenju, o slobodi, o vjeri. Kroz knjigu čovjek upoznaje gotovo sva suvremena strujanja duha prema kojima pisac nije neprijateljski raspoložen, nego ih trijezno i zrelo ispituje i njima kršćansku poruku o slobodi, o odnosu čovjeka prema Bogu ispitivački prilagođuje. Zato i jest djelo u nizu Quaestio disputata to jest pitanja o kojem se raspravlja.

Knjiga će dobro doći svima onima koji žele dublje ući u teologiju i bolje upoznati suvremena stremjenja i kretanja duha.

Adalbert Rebić

Leo Scheffczyk (Herausgegeben von), ERLÖSUNG UND EMANZIPATION, stranica 155, u nizu Quaestiones disputatae br. 61, Herder, Freiburg i. Br.

Ovaj je svezak niza Quaestiones disputatae posvećen današnjoj problematici spasenja, oslobođenja i eman-

cipacije. Na svesku je surađivalo više pisaca, poznatih njemačkih teologa. Stoga je knjiga doista vrijedan doprinos suvremenoj teologiji.

Uvod je napisao sam izdavač odnosno urednik Leo Scheffczyk. U uvodu je iznio zadaću teologije s obzirom na suvremenu problematiku spasenja i dao kratki sustavni prikaz svih radova u knjizi. Knjiga je zapravo zbornik radova s teološkog tjedna koji je bio održan od 27. do 31. XII 1972. u Münchenu. Taj su tjedan ustrojili njemački teolozi koji su okupljeni u radnoj zajednici pod naslovom »Arbeitsgemeinschaft Katholischer Dogmatiker und Fundamentaltheologen«. Predavači su pokušali kršćansku poruku o spasenju razraditi i razjasniti u svjetlu suvremenih saznanja o svijetu.

Kršćanska poruka o spasenju nije nikada u povijesti bila sasvim bez oporbe: u prvim vremenima opirala joj se kršćanska gnoza a kasnije u doba preporoda (renesanse) mnoga strujanja koja su u 19. i 20. stoljeću urodila sviješću slobode. Neslaganja između kršćanske poruke o spasenju i čovjekove samosvijesti osobito se danas osjećaju. Zadaća je teologije da razmotri i da nadvlada ova neslaganja, da im prije svega traži uzroke i na temelju toga pronalazi moguća i prihvatljiva rješenja. U tom radu teologija vodi računa o povijesti, o prošlosti, o predaji, ali iznalazi u okviru novih strujanja i previranja puteve neslaganja i ujedinjavanja. Zato suvremena teologija prima sve podsticaje i provokacije suvremene znanosti i u svjetlu Riječi Božje i predaje nastoji ih razraditi i utkati u kršćansku poruku i vjeru. Zato ne valja ništa novo odbiti nego ispitivački prihvatiti.

Kršćansku poruku spasenja i emancipacije u svjetlu suvremenih strujanja razradili su u ovoj knjizi poznati teolozi kao R. Affemann, G. Gresha, ke, N. Lohfink, J. B. Metz, J. Möller, J. Ratzinger i R. Schnakenburg. Knjigu toplo preporučamo.

Adalbert Rebić